

CONGRES – HOOGBEGAAFDHEID – 2^E EDITIE

26 september 2017
Jaarbeurs, Utrecht

Het jaarlijks congres over hoogbegaafdheid vindt dit jaar plaats in Utrecht. Wie hoogbegaafd is, is niet alleen heel intelligent. We spreken pas van hoogbegaafdheid als een kind, behalve een (heel) hoog IQ, óók over een creatief brein en een groot doorzettingsvermogen beschikt. Deze kinderen zijn meesters in "out of the box"-denken en hebben qua intellectuele ontwikkeling een grote voorsprong op leeftijds- en klasgenoten. Dat is natuurlijk heel mooi. Maar het is niet alléén maar fijn wanneer kinderen hoogbegaafd zijn.

Zo moeten ze op school en thuis wel de juiste uitdaging ervaren. Krijgen ze die niet, dan gaan ze met een beetje pech onderpresteren en kunnen ze gedragsproblemen ontwikkelen. Maar hoe kom je dan tegemoet aan hun onderwijsbehoeften? En hun sociale behoeften? Door hun ontwikkelingsvoorsprong worden ze immers vaak niet begrepen door hun leeftijdsgenoten.

Ook is niet altijd duidelijk of een kind hoogbegaafd is. Hoe zie je dat? Want soms lijkt hoogbegaafdheid wel erg op bijvoorbeeld autisme. En wat als een kind een groot verschil tussen verbale en performale intelligentie laat zien?

Op dit congres delen vooraanstaande wetenschappers en ervaren uitvoerend werkers hun inzichten en werkwijzen met betrekking tot deze en vele andere vragen over hoogbegaafdheid met de deelnemers.

Doelgroep

Dit congres is bedoeld voor iedereen met een hbo- of academisch werk- en denkniveau die beroepsmatig te maken heeft met hoogbegaafden. Bijvoorbeeld onderwijsprofessionals zoals leerkrachten / docenten, intern begeleiders, onderwijsadviseurs, zorgcoördinatoren, schoolmaatschappelijk werkers en schoolpsychologen. Maar ook hulpverleners zoals (kinder- en jeugd)psychologen, orthopedagogen, jeugdzorgwerkers, jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen, (sociaal) psychiatrisch verpleegkundigen, kindercoaches, enzovoort.

Leerdoelen

Na deelname aan dit congres weet je:

- Wat de kenmerken van hoogbegaafdheid zijn;
- Wat de belangrijkste uitgangspunten voor de didactische, pedagogische en sociaal-emotionele begeleiding van hoogbegaafden zijn;

- Wat de onderwijsbehoeften van hoogbegaafde leerlingen zijn en hoe je daar je onderwijs op afstemt;
- Wanneer je een hoogbegaafd kind wel en niet naar een plusklas laat gaan, (zo ja) wat je hem of haar daar dan laat doen en hoe je dat organiseert;
- Hoe en waarom hoogbegaafden gedragsproblemen ontwikkelen en wat je daaraan kunt doen;
- Hoe je werkt met hoogbegaafde kinderen / volwassenen met autisme;
- Hoe je een discrepantie tussen het verbale en performale IQ bij hoogbegaafden vaststelt middels testen;
- Hoe je aan psycho-educatie kunt doen bij hoogbegaafden, hun ouders en hun leeftijdsgenoten.

Programma

09.15 uur Registratie en ontvangst

10.00 uur Opening door de dagvoorzitter Dr. Guido van de Luitgaarden

10.15 uur Prof. Dr. Jan Derksen [Universiteit Brussel] - HB en sociaal-emotionele problemen

11.00 uur Dr. Annemieke Mol Lous [Hogeschool Leiden] - HB en onderwijsbehoeften

11.45 uur Pauze

12.15 uur Drs. Eleonoor van Gerven [Slimeducatief] - HB en de plusklas

13.00 uur Lunch

Deelsessies

14.00 uur Deelsessie 1

1A Anton Horeweg [De Peperklip] - HB en gedragsproblemen in de klas

1B Drs. Lianne van Nijnatten [Edu&Ik] - HB en autisme in de hulpverlening

15.00 uur Pauze

15.30 uur Deelsessie 2

2A Drs. Wendy van Bohemen [HIQ] - Psycho-educatie aan kinderen en ouders

2B Willemien Schollaart - Vogel [Dotado] - Testen van hoogbegaafdheid

16.30 uur Afsluiting

Sprekers en hun bijdrage

Prof. Dr. Jan Derksen

Bijdrage: Inleiding hoogbegaafdheid

Jan is Universitair Hoofddocent en heeft jarenlang onderzoek gedaan naar persoonlijkheidsstoornissen. Hij ijkte en valideerde veel psychologische tests zoals een test voor emotionele intelligentie, maar ook de MMPI-2. Zijn specialismen zijn psychologische diagnostiek, psychodynamische psychotherapie, test voor emotionele intelligentie en cognitieve intelligentie. In 2007 verscheen zijn boek over narcisme in deze tijd. Jan Derksen is hoogleraar Klinische psychologie aan de Universiteit Brussel.

Jan gaat na een algemene inleiding over hoogbegaafdheid over tot het begeleiden en behandelen van sociale- en emotionele problemen bij HB-kinderen. Wat weten we uit wetenschappelijk onderzoek en wat betekent dit voor de praktijk?

Dr. Annemieke Mol Lous

Bijdrage: Hoogbegaafdheid is dat een probleem?

Annemieke is doctor in de Sociale Wetenschappen en als zodanig verbonden aan de Hogeschool Leiden en ThomasMore Hogeschool. Zij heeft ruime ervaring opgedaan in verschillende functies zoals leerkracht primair- en speciaal onderwijs, orthopedagoog, onderzoeker, lerarenopleider, hoofddocent en lector passend onderwijs / inclusive education.

Onderzoek naar de perspectieven van hoogbegaafde leerlingen, hun ouders en hun leraren biedt ons inzichten in hoe onderwijs en zorg hierop kunnen worden afgestemd. Wat zijn de onderwijsbehoeften van deze leerlingen? Hoe kunnen leerkrachten, ouders en zorgverleners hierop inspelen en wat moeten we vooral (niet) doen om deze leerlingen tot bloei te laten komen? In deze presentatie wordt ingegaan op onderzoek en ervaringen vanuit de praktijk. Er wordt expliciet ingegaan op de problemen die deze leerlingen vaak ondervinden bij overgang van PO naar VO en de samenwerking tussen ouders, school en (jeugd)zorg en mogelijke oplossingen.

Drs. Eleenoor van Gerven

Bijdrage: Plusklas ja of nee?

Eleenoor studeerde pedagogiek aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. In haar praktijk Slim! Educatief adviseert en begeleidt zij scholen inzake hoogbegaafdheid. Zij verzorgt diverse trainingen en studiedagen en ontwikkelde o.a. de eerste Master SEN leerroute Specialist Begaafdheid en e eenjarige opleiding Specialist Begaafdheid SE/ZOO®.

Eleenoor legt in deze plenaire presentatie de nadruk op kwalitatief goed omgaan met hoogbegaafdheid in het primair onderwijs. Wanneer kan een kind wel of niet naar de plusklas en hoe kan dit het beste georganiseerd worden? Een van de vragen die centraal staan luidt: gaan we het kind iets leren of bezighouden?

Anton Horeweg M SEN

Bijdrage: HB en probleemgedrag in de klas.

Anton is na zijn studie aan de Pedagogische Academie gaan werken op LOM scholen en scholen in 'achterstandswijken'. Hij heeft zich gespecialiseerd in gedrags- en ontwikkelingsstoornissen, is lid van de Landelijke Beroepsgroep Gedragsspecialisten en voert opdrachten uit voor samenwerkingsverbanden in de rol van trainer / coach. Anton is auteur van het boek 'Gedragsproblemen in de klas'.

Anton gaat in deze praktijkgerichte deelsessie in op HB in relatie tot ADHD en/of Autisme, maar hij zal ook een brug slaan naar HB en faalangst in de klas. De mythe dat er geen instructie nodig is voor hoogbegaafde leerlingen zal stevig ter discussie worden gesteld.

Drs. Lianne van Nijnatten

Bijdrage: Autistiform versus autistisch gedrag bij hoogbegaafde kinderen

Lianne is opgeleid tot kinder- en jeugdpsycholoog, waarna zij zich richtte op hoogbegaafdheid en onderwijs. Daarnaast is zij bevoegd tot het verrichten van psychodiagnostisch onderzoek. Lianne is ervaringsdeskundig op het gebied van hoogbegaafdheid en combineert haar persoonlijke affiniteit in relatie tot HB met haar professionele werkcontext.

Hoogbegaafde kinderen waar het niet goed mee gaat laten regelmatig autistiform gedrag zien dat moeilijk te onderscheiden is van gedrag dat daadwerkelijk voortkomt uit een autismespectrumstoornis. Het is dan de taak van professional om het onderscheid wel te maken. Dit is een essentieel onderdeel van het bieden van de juiste, meest werkzame

interventie. Vanuit praktijkervaring in diagnostiek en good practice in begeleiding licht Lisanne toe hoe dit onderscheid gemaakt kan worden en welke interventies autistiform gedrag kunnen verminderen.

Willemien Schollaart-Vogel MSc.

Bijdrage: Testen van hoogbegaafdheid

Willemien is orthopedagoge en coach. Zij behaalde haar master Pedagogische Wetenschappen aan de Universiteit Leiden en studeerde af op het onderwerp geloofsontwikkeling van hoogbegaafde jongeren. Daarnaast is zij Academisch Counselor. Het testen van HB kinderen, waaronder de discrepantie tussen verbaal en perfoormaal IQ. Wat geeft onderzoek aan en welke handreikingen zijn relevant voor de praktijk?

Drs. Wendy van Bohemen

Bijdrage: Psycho-educatie

Wendy studeerde Neuropsychologie aan de Universiteit van Utrecht, waarbij zij zich gespecialiseerd heeft in de (neuro)psychologische ontwikkeling van kinderen. Daarnaast heeft zij ervaring in het uitvoeren van psychologisch- en intelligentieonderzoek. Zij biedt individuele begeleiding en training aan kinderen en geeft voorlichting aan ouders en professionals rondom hoogbegaafdheid.

In deze deelsessie staat centraal hoe psycho-educatie over hoogbegaafdheid wordt gegeven aan HB kinderen, hun ouders en leeftijdsgenoten.

Dr. Guido van de Luitgaarden

Bijdrage: Dagvoorzitter

Guido is senior onderzoeker bij het lectoraat Sociale Integratie van Zuyd Hogeschool en hoofdredacteur van Blik op Hulp. Hij is sinds 2002 werkzaam bij Zuyd Hogeschool en in 2012 promoveerde hij aan de University of Salford (VK) op een proefschrift over oordeels- en besluitvorming van jeugdbeschermers bij vermoedens van kindermishandeling.